

този родъ, както и на друго мѣсто казахме, е събралъ добросъвестниятъ учитель, общественикъ и бившъ варненски кметъ, *Иванъ П. Церовъ*. За подробности по тоя въпросъ ние отпращаваме чететеца къмъ книгата на Ив. Церовъ „Спомени и бележки“, кн. I, Варна 1821 г. Отъ изнесенитъ тамъ сведения ние ще извлѣчемъ онова, което отговаря на нашата цель<sup>1)</sup>. Въ случая послужи еленския гражданинъ *Иванъ Недевъ*.

Пада ни се тука рѣдкия случай да посочимъ здравитѣ качества, благороднитѣ усилия и дарбитѣ на единъ българо-славянски родоначалникъ *Кара-Добри*, който пуца поколѣния презъ четири вѣка съ добродетели, трудолюбие, своболубие и нравственостъ, неугасима жажда да стоятъ потомцитѣ му близо до своя народъ и да му услужватъ съ всичкитѣ си дарования.

Отъ тримата хаджи Панови синове срѣдниятъ — *хаджи Стоянъ* (1810 — 1894 г.) е проявилъ най-изпъкнало духовнитѣ качества на българскитѣ прародители, та за това ще се спремъ повече на неговата дейность.

Хаджи Стоянъ наследилъ дарбитѣ на баща си Панокато общественикъ и чорбаджия. Образованието си — четмо, писмо, смѣтане и черковенъ редъ — получалъ въ Церсва Кория отъ учителя *Моянъ Кънчевъ*. Сетне отишелъ въ Кованлъкъ при свещеникъ *Герги* (с. Пчелище, стр. 77), а по късно — въ Кжпиновския манастиръ при иеромонаха *Нефталима*. Поради високи дарби и разумностъ х. Стоянъ заелъ първомѣсто между церковскитѣ първенци, главно съ обширната ситърговия и народнитѣ си прости сърдечни отношения. Името му бързо се прочуло въ околнитѣ села и всички нуждаещи се прибѣгвали до него за съветъ, помощъ, заемъ, защита и др. Така хаджи Стоянъ се явява като представителъ: строи пѣтища, мостове, чешми, води селянитѣ да си помагатъ. Всичко това той вършилъ, споредъ думитѣ на съвременници, не съ викове, свади, закани, глоби, но съ убеждения и съвети, служайки си най-често съ изречения отъ светитѣ книги. Безъ да злоупотрѣбвява съ надмощието си, х. Стоянъ се издигналъ като висока нравствена личностъ, преданъ и вѣренъ на православната вѣра и тѣнъкъ познавачъ на общественитѣ нужди и недъзи. Произволи и безакония х. Стоянъ не търпѣлъ. Въ единъ случай х. Стоянъ се осмѣлилъ да удари съ тоягатурскитѣ заптиета (стражари), които звѣрски биели раята, която се противѣла на незаконна ангария (насилствена и безплатна работа), буйствували въ даденитѣ имъ за ношуване домове и изтезавали домакинитѣ да имъ готвятъ най-рѣдкигости и баници, за каквито нѣмали хората нужднитѣ нѣща.

<sup>1)</sup> Следъ допълненията, които ние направихме, помолихме *Ив. Недевъ* да издари еленскитѣ клонове. Това той направи и картинно представи цѣлото родословно дърво отъ 1491 до 1908 г. Тази картина сепази въ Славянското дружество въ София.